

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОПЕРАЦІЙНИМИ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах нестабільної ринкової економіки вибір ефективної системи управління витратами безпосередньо впливає на кінцеві результати діяльності підприємства. Витрати є важливою категорією в економіці, за допомогою якої характеризується ефективність використання ресурсів на підприємстві, а також рентабельність його діяльності. Виходячи із вагомості витрат як економічно-фінансового показника діяльності підприємства, управління витратами відіграє вкрай важливу роль, що обумовлює доцільність та актуальність наукових пошуків у визначеній сфері. У свою чергу, операційна діяльність формує найбільшу частку господарської діяльності підприємства, у той час як, зазвичай, інвестиційна та фінансова діяльності є набагато меншими за обсягами. За таких умов, узагальнення теоретичних засад та пошук напрямів удосконалення системи управління операційними витратами є актуальними напрямками наукових досліджень у сьогоденні.

Основною метою управління витратами операційної діяльності є підвищення цінності продукції відносно понесених операційних витрат, адже якість, ціна та експлуатаційні характеристики продукції безпосередньо впливають на споживчу цінність, а відповідно і кінцевий прибуток підприємства. У свою чергу, реалізація поставленої мети вимагає вирішення наступних завдань управління:

- розробка стратегії управління операційними витратами, що, у свою чергу, підпорядковується загальній стратегії управління підприємством;
- формування відповідних організаційної і фінансової структур управління операційними витратами;
- формування ефективного інформаційного забезпечення процесу управління [2];
- встановлення витрат відповідно до основних функцій управління, підрозділів, видів діяльності, видів продукції;
- пошук резервів зниження витрат по усім можливим напрямкам діяльності;
- визначення методів калькулювання, нормування та контролю за операційними витратами [3, с. 157].

Відповідно до завдань управління та методів формування переваг над конкурентами, існує дві групи методів управління операційними витратами. Перша група включає методи, орієнтовані на покращення якості продукції, збільшення її експлуатаційних характеристик, та розвиток потенціалу персоналу підприємства (творчого потенціалу). До другої групи належать методи управління витратами операційної діяльності, які орієнтовані на безпосереднє управління процесами виникнення витрат та їх вдосконалення, раціоналізацію використання потужності підприємства, управління формуванням запасів, управління логістичними витратами, оптимізацію асортименту продукції [2].

Реалізація визначених завдань та методів управління передбачає відповідну структуру системи управління операційними витратами. Базуючись на дослідженнях В. В. Спіциної та Н. М. Сіренко, вважаємо, що система управління операційними витратами містить три основні компоненти:

- функціональний – характеризує сукупність функцій управління операційними витратами та включає прогнозування, планування, контроль, аналіз та регулювання витрат на всіх стадіях управління;
- організаційний – відображає сукупність суб'єктів управління витратами (включно із суб'єктами управління по сформованим центрам відповідальності) та систему взаємозв'язків між ними);
- забезпечувальний – формує системи підтримки, забезпечення управління операційними витратами. Включає кадрове, інформаційне, технічне, правове забезпечення тощо [4, с. 707].

Значенням управління операційними витратами обумовлюється необхідність пошуку напрямів удосконалення відповідної системи управління. Одним із ключових напрямів, ми вважаємо, виступає удосконалення інформаційного забезпечення управління операційними витратами.

Якість інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності впливає на ефективність системи управління операційними витратами. Інформацію можна отримувати з різних джерел, а саме: облікова система підприємства, що включає в себе виробничий, управлінський, фінансовий, статистичний і податковий обліки. Інші джерела позаоблікової інформації таких як: нормативи, норми, ліміти, а також інформація, що надходить з макросередовища.

Управлінський облік є основою системи інформаційного забезпечення. Він дозволяє здійснювати виявлення, аналіз, контроль, нагромадження, інтерпретацію та передавання інформації, яка використовується в процесі управління витратами, та прийняття інших управлінських рішень. Оскільки більшість рішень приймається на основі зіставленні витрат і доходів, то основним об'єктом управлінського обліку є саме операційні витрати підприємства, які досліджуються за різними ознаками [2].

У свою чергу, розвиток сучасних технологій та методів управління передбачає можливість використання систем управління класу ERP (economic resources planning), що формують сучасний автоматизований комплекс управління всіма бізнес-процесами підприємства [1].

Іншим перспективним напрямом удосконалення системи управління витратами є чітке формування фінансової структури підприємства, яка за своєю суттю виступає сукупністю центрів відповідальності та відповідних зв'язків між ними. Відтак, створення фінансової структури із чітким виділенням повноважень та показників відповідальності сприятиме підвищенню рівня деталізації управління та контролю, а отже, підвищуватиме рівень контрольованості діяльності підприємства у сфері формування операційних витрат.

Доцільним є також формування системи управління операційними витратами на засадах її адаптивності. Сучасні умови господарювання вирізняються високим рівнем динамізму, що ставить особливий наголос на необхідність забезпечення гнучкості та своєчасності реагування системи управління на дію зовнішніх факторів.

Отже, формування якісної системи управління операційними витратами є одним з ключових шляхів забезпечення

стабільного фінансового та економічного розвитку підприємства, та досягнення його оперативних, тактичних та стратегічних завдань.

Список використаної літератури

1. Жовнірова М. В. Удосконалення системи управління витрами на підприємствах. URL: <https://www.ipdo.kiev.ua/files/articles/but7.pdf>
2. Партин Г. О. Управління витратами операційної діяльності підприємства та його інформаційне забезпечення. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/33906/1/41_221-226.pdf.
3. Самофалов П. П. Управління витратами як складова забезпечення економічної безпеки // Формування ринкових відносин в Україні. 2014. № 12. С. 155-160.
4. Спіцина В. В., Сіренко Н. М. Механізми управління витратами сільськогосподарських підприємств в умовах економічної невизначеності // Молодий вчений. 2017. № 1. С. 705-709.